

PIRAN NA EN SOBOTNI DAN

Sobotni dan, sončen, primeren za pohajkovanje, za nova doživetja. Članice bistriške kulturne klepetalnice smo načrtovale potovanje v Piran, kjer je bilo že čutiti utrip poletja, začetek turistične sezone, saj se je v mestu ustavilo kar lepo število turistov. Iz matičnega urada na Tartinijevem trgu se je pojavil pravkar poročen par sredi veselih svatov, ki so na ženina in nevesto metali rdeče papirnate srčke za srečo. Kako domiselno!

Na sredini trga je gostovala boljša tržnica. Spominki, slike, oblačila, nakit, stari predmeti, ki so iskali nove lastnike. Velikega zanimanja zanje sicer ni bilo, saj so obiskovalci raje posedali ob mizicah in uživali v klepetu med vrvežem mimoidočih.

Ker se je v mesto skoraj nemogoče pripeljati z avtomobilom, kaj šele da bi v njem parkirali, smo iz avtobusa raje izstopile pred vhodom v mesto in prepešačile do dogovorjenega kraja na pomolu, kjer nas je čakala prijazna in komunikativna vodička, gospa Daniela Paliaga Janković, ki je izredna poznavalka tega obmorskega bisera ter soavtorica knjige o njem z naslovom »Pripovedovati o Piranu«. Da podrobno pozna prav vsak njegov kotiček, dokazuje tudi čas druženja z njo; med vodenjem je z nami preživela kar dobre tri ure in pol.

Arheološka izkopavanja so potrdila, da je bil Piran naseljen že v antiki in je preživel mnoga turbulentna obdobja različnih oblastnikov. Zgodovina je pustila v njem svojevrsten pečat v arhitekturi, kulturi, delovanju številnih posameznikov, ki so sooblikovali njegovo današnjo podobo.

Piransko obzidje okrog najstarejšega dela mesta, na Punti, je omenjeno že v 7. stoletju. Zaradi priseljevanja so zunaj mestnega obzidja nastajale nove četrti. Da bi bile tudi te zavarovane pred napadalci, so zgradili še drugi in tretji del obzidja z obrambnimi stolpi. V mesto je vodilo kar devet mestnih vrat. Skoznje so imeli Pirančani odprto pot na morje ali na podeželje. Med njimi so najlepša gotska vrata iz 15. stoletja, ki jih je dal postaviti župan Dolfin, in je na njih dobro viden značilen grb s tremi delfini.

Med prepletanjem zgodovinskih podatkov in doživetim pripovedovanjem nas je ga. Daniela vodila po ozkih ulicah, ki so razkrivale bogato življenje mesta, njegovo svojstveno zgodovino. Zanimive zgodbe o vodnjakih, bilo jih je kar štirideset, nekateri so se nahajali celo na terasah, pod njimi pa so stale cisterne, iz katerih so črpali vodo. Ozke hiše s strešnimi terasami. Mestna znamenitost so številni arkadni hodniki in podhodi (domačini jim narečno pravijo »soleri«); prostore nad obokanimi volti so prebivalci izkoristili za dozidavo novih stanovanjskih prostorov. Ga. Daniela nam je povedala tudi, da so lastnikom hiš obdavčili okna. Pet oken je bilo dovoljeno imeti, šesto in vsa naslednja je oblast obdavčila. Da bi se znebili nepotrebnih stroškov, so lastniki odvečna okna zazidali. Še danes vidna lažna okna so ostala, vsako je ohranjeno v svojem slogu, a že dolgo ne služijo svojemu namenu. Visoke hiše, zidane druga ob drugi, imajo več skupnih zidov. Za njihovo zidavo pa je bilo že v 19. stoletju prepovedano uporabljati kamne porušenih obzidij. V njih so prebivali tudi kmetje, solinarji in ribiči. Zanimivo je, da so se solinarske družine spomladi, v aprilu, preselile v soline, kjer so živele skoraj pol leta, dokler niso delavci pobrali in uskladiščili vse soli.

Na koncu sprehoda po mestnih uličicah, smo se zadihane povzpele po ozkih in strmih stopnicah do cerkve sv. Jurija, ki dominira nad mestom. Da bi zaustavili erozijo tal ob njej, so strm klif nad morjem utrdili z enajstimi obokanimi podpornimi stebri. Njihova gradnja je trajala skoraj dve stoletji; zaključili so jo leta 1812.

Nanizanih je le nekaj utrinkov o ogledu čudovitega srednjeveškega mesta, ostale bomo odnesle s seboj, da bi z njimi obogatile svoje spomine. Vsekakor si je Piran vredno ogledati, morda v njem preživeti tudi nekaj dni, saj se v njem veliko dogaja. Hvala naši vodički, ki nas je ob odhodu povabila na ponovno srečanje, ker ima o tem mestu še veliko nadvse zanimivega gradiva. Kdo ve? Morda pa ...

Kulturna klepetalnica UTŽO

N. L. Ujčič

Fotografije: Neta Vergan